

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitcz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy hóra — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 175. szám.

Kedd, augusztus 4.

A tanítók nagygyűlése.

Nagybecskerek, augusztus 4.

Ma nyílt meg a Délmagyarországi
Tanító-Egylet ez idei nagygyűlése nálunk.

A délvidék minden részéből ide sereg-
lettek a kultúra bajnokai s a Korona-szálló
nagyterme zsufolásig megtelt tanítókkal s a
tanügy iránt érdeklődő közönséggel, mely
a tanferfiakkal egyetemben mindvégig
figyelemmel hallgatta az előadásokat.

Az elhangzott előadások magas szín-
vonala, gazdag tartalma a legjobb fokmérője
annak a kiváló munkásságnak, melyet a dél-
magyarországi tanító egyesület a tanügy, a
népnevelés s a kultúra érdekében kifejt s
mindenki csak a legmelegebb elismeréssel
lehet működése iránt, melynek mai meg-
nyilvánulása is kétségtelenül maradandó
nyomot hagy kulturánkban.

Most pedig adjuk itt tudósítónk rész-
letes jelentését a nagygyűlésről:

A templomban

A nagygyűlést megelőzőleg reggel 8 órakor
a helybeli plébánia-templomban ünnepélyes isten-
tiszteltet volt, amelyen több száz tanító és tanítónő
vett részt. A szent miseáldozatot Szabó Ferenc
apát-plébános mutatta be az egek urának fényes
papi segédlettel. A misén segítettek Schipper
János és Engel Ferenc. Az egyházi énekhar-
szalakkal Számsón György „Misé”-jét adta
elő. Offertóriumra az énekhar élénkelte Számsón
„A világ teremtése” és „Az őrangyal” című
vegyeskarát. A mise befejeztével a templomban
jelenvoit nagyszámu tanító és tanítónő a Dél-
magyarországi tanító-egylet zászlója alatt a Hunyady-
utcán át a Korona-szálloda nagytermébe vonult,
ahol a nagygyűlés lefolyt.

A nagygyűlés.

Ritkán látott a Korona-szálloda nagyterme
oly nagyszámu közönséget, mint ma, midőn ott
a Délmagyarországi tanító-egylet nagygyűlését
tartotta. A nagy teremben ez alkalommal mintegy
700 tanító és tanítónő jelent meg, zsufolásig
megtöltve a termet, úgy, hogy a később érkezők
már alig bírtak helyhez jutni. A nagyszámu
tanítókon kívül megjelent városunk számos elő-
kelősége és nagyszámu vendégsereg.

Molnár József alelnök bejelenti, hogy a
vallás- és közoktatásügyi minisztert a gyűlésen
dr. Pacséri Károly kir. tanfelügyelő fogja
képviseelni. (Éljenzés.) Indítványozza, hogy a kir.
tanfelügyelőért Janda Ferenc vezetésével kül-
döttség menjen el, mely küldöttség hivatva lesz
a tanfelügyelőt meghívni. A küldöttség tagjaiul
ajánlja Ökrös József és Schmidt Antalt. Az
elnök bejelenti továbbá, hogy a gyűlésen részt
fog venni a vármegye képviselőjében Jankó
Ágoston Torontálvármegye alispánja is. Indítvá-
nyozza tehát, hogy az alispánt Osztie András
vezetésével Neubauser János és Jovánovics
Döme hívják meg a gyűlésre.

Az elnök felhívására azután Bányai Jakab
igazgató közli a jelenvoitakkal a balatonfüredi
kirándulás programját.

Bejelenti továbbá, hogy Nagy László a
budapesti tanítóképezde igazgatója délután a
gyermekművészeti kiállításról előadást fog tartani.
Kéri a jelenvoit, hogy ezen előadáson minél
számosabban jelenjenek meg.

Ezután rövid szünet következett, miközben
a gyűlésteremben megjelent dr. Pacséri Ká-
roly kir. tanfelügyelő, Jankó Ágoston, Torontál-
vármegye alispánja, Szabó Ferenc apátplébános
és Hönig Péter csöszteleki esperes, kiket har-
sány üdvözléssel fogadtak.

Elnök üdvözlöi dr. Pacséri Károly tan-
felügyelőt, mint a vallás- és közoktatásügyi
miniszter megbízottját, ki eddigi működése alatt
is már számos tanujelét adta a tanítók iránti
szeretetének. Kéri, hogy ezen szeretetet továbbra
is tartsa fenn. Üdvözlöi továbbá Jankó Ágoston
alispánt, mint a tanítók igaz barátját, ki ennek
már számos ízben tanujelét adta. Üdvözlöi továbbá
dr. Perisics Zoltán polgármestert, mint a
helyi-bizottság elnökét, továbbá dr. Radvány
Ferenc segédtanfelügyelőt, a fővárosi vendégeket
és pedig György Aladár író, Peress Sándor

és Nagy László képezdei igazgatókat, továbbá
dr. Gööz Józsefet a „Néptanítók Lapja” szerkesz-
tőjét, végül Szabó Ferenc országgyűlési képviselőt
s a többi vendégeket.

Ezután a dobogóra lépett

dr. Pacséri Károly,

hogy a következő nagy tetszéssel fogadott beszéd-
ben üdvözlöje a tanítógyűlést:

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Szeretett Munkatársaim!

Örömmel jöttem körükbe, kettős örömmel.
Örömmel azért, hogy dr. Wlassics Gyula vallás-
és közoktatásügyi miniszterünk, jeles vezérünk
azon kitüntető megbízásának, hogy magas
személyét a „Délmagyarországi tanító-egylet”
XXXVII. nagygyűlésén képviseljem, megfelelek;
de örömmel jöttem azért, hogy egy eredményes
tanév nehéz munkája után az Önök körében
üdülést leltek, buzdítást és erőt merítsek a jövő
tanév nehéz feladatainak teljesítésére az Önök
buzdításából, egyesületüknek a hazafias és vallás-
erkölcsös népnevelés céljait szolgáló erőforrásából.

A „Délmagyarországi tanító-egylet” immár
36 évre tekinthet vissza. 1867. december 28-án
Temesvárott alakult meg az egyesület, jelégül
választván Diesterweg mondsát:

„Bátran, gondosan és Istenben bízva —
előre!”

Az egyesületi eszme megindító: Schwicker
Henrik, Rill József, Kakujay Károly, Schäffer
Károly, Steinbach Antal és még többen a dél-
vidéki, torontál-, temes- és krassószörénymegyei
népnevelőket igyekeztek egyesíteni. Az alakuló
gyűlésen mintegy 700-an jelentek meg, kik nagy
lelkességgel alapították meg a „Délmagyarországi
tanító-egylet”-et, a melynek céljai:

a népnevelés emelését, javítását;
a tanítók továbbképzését;
az együvértartozás érzetének felkeltését,
ápolását;

a társadalom különböző körei érdeklődésé-
nek felkeltését a népnevelők ügye iránt;

a tanítói állásnak és a tanítók anyagi hely-
zetének javítását tüzték ki. Ezen nemes cél
elérésére szolgáló eszközökül:

gyűlések, értekezések tartását, az értekezé-
sek tárgyának megvitatását, a nevelés és tanítás
körébe való pályadíjak kitűzését s általában az
egyesület összes működésében a magyarosodás
sikeres előmozdítását jelölték meg.

Hogy a magyarosodás terén mily ered-
ményt értek el az egyesület buzgó tagjai, a dél-
vidék jeles népnevelői, utalok azon száraz sta-
tisztikai adatra, hogy míg 1869-ben a népoktatási
törvény életbeléptekor Torontál-, Temes- és
Krassó-Szörényvármegyében az összes népiskolák
száma 784 volt 1024 tanítóval s az iskolák közül
csak 45 volt tiszta magyar tannyelvű, a többi 739
iskola idegen tiszta német, oláh, szerb,
tót és bolgár tannyelvű volt, vagyis a meglévő
népiskoláknak csak 1/11-ed része volt magyar,
10/11-ed része pedig idegen tannyelvű volt, addig
ma már e 3 vármegyében 1217 népiskola van
2334 tanítóval s az iskolák közül 337 tiszta
magyar tannyelvű, a többi 880 pedig német-
oláh-, szerb-, tót-, bolgár-magyar tannyelvű, vagyis
a népiskolák egy harmadrésze tiszta magyar tan-
nyelvű, két harmadrésze pedig vegyes tannyelvű.
Hogy 36 év alatt a délvidéken a magyarosodás
ennyire haladt, abban nagy része van a „Dél-
magyarországi tanító-egylet”-nek, mely a tanító-
ságot a magyar állameszme lelkes harcosává
avatta.

A magyar népnevelés csak 1867. óta újabb
alkotmányos életünk utolsó 25 évében főkép a
magyar nyelv kötelező tanításáról szóló 1879. évi
XVIII. t. c. a tanítói fizetések rendezéséről szóló
1893. évi XXVI. t. c. életbe lépte után s leg-
utóbb dr. Wlassics Gyula minisztersége alatt
megindult erősebb államosítási akció követke-
zésében indult nagyobb fellendülésnek. A haladás
fokozatos, nem rohamos, de annál biztosabb.
Alkotmányos életünk kezdetén volt 13.798 nép-
iskolánk 17.792 tanítóval s ezen iskolák közül
csak 5818 volt tiszta magyar tannyelvű, a többi
7980 iskola idegen tannyelvű volt. Ma van 17.146
népiskolánk 29.063 tanítóval s ezen iskolák közül
már 10.464 a tiszta magyar tannyelvű és 6682 az
idegen tannyelvű.

Ezen föllendülés azon böles kulturpolitiká-
nak folyamánya, mely sajátos helyzetünknel
fogva — beékelve kelet felől a szláv, nyugot

felől a német kultúra közé — s az országunk-
ban lakó különféle nemzetiségekre való tekintet-
tel nem lehet aggressív (támadó), hanem
attraktiv (vonzó) jellegű.

Ezredéves multunk tanítja, hogy hazánk ide-
gen ajku lakóit, kiknek egy részét őseink itt talál-
ták, más része később vándorolt be hozzánk —
mindig testvéreként öleltük magunkhoz, igyekez-
zünk azért magyar kulturánk fajsúlyát
emelni, hogy kulturánk attraktiv erővel vonzza
hozzánk a tőlünk idegenkedő elemeket. De akkor
hazafias és vallásérkölesős irányban neveljük a gond-
jainkra bizott tanulóifjúságot, intenzív munkával
vezessük a gazdasági ismétlő iskolában az ifjúsá-
got az észszerű gazdálkodás titkaiba, az iparos-
és kereskedő-tanoneiskolákban neveljük művelt
iparos- és kereskedő osztályt.

Külföldön jártamkor sokszor elszorult a szí-
vem, midőn láttam intenzív mezei és erdei gazdál-
kodást, láttam hatalmas ipart és kereskedelmet.
Mily távol vagy ettől még édes hazám! Sohsem
felejttem el azt a jelenetet, midőn Berlinben az
u. n. „Zeughaus”-ban, a porosz hadászati muzeum-
ban jártam s elmerültem Königrätz csataterének
plastikusán feltüntetett képébe. Egyszerre csak
hallok egy szakszerű kritikai fejtegetést az osz-
trákok és poroszok hadállásáról. Azt hittem
eleinte, valamelyik porosz tiszt szolgá magya-
rázatokkal nejenek. Amint feltekintek, látok
magam előtt egy igénytelen külsejű házaspárt.
Vidékiek lehettek. Egyszerű emberek, talán föld-
művesek, azonban a férj intelligenciája elárulta a
szadovai iskolamestert. Igen a porosz népiskola
nevelte ezt a művelt altisztí osztályt, mely győzelem-
ről győzelemre vitte a német lobogót. Nemesek a
hadászat terén, hanem a mezei és erdei gazdaság
az ipar és kereskedelem terén is hatalmas kul-
turát láttam Szászországban, Poroszországban,
Hamburgban, Brémában, Vesztfáliában és Bajor-
országban. S ezt mind az iskola tevé.

Mi is az iskolával terjesszük a kulturát.
Nevelői működésünket elősegíti azon öröndetes
körülmeny, hogy utalhatunk egy ezredéves multa.
Ezredéves multunkból látjuk, hogy mindig alkot-
mányoszerető nemzet voltunk. A verszerződéstől
kezdve az 1867. évi alkotmány megalkotásáig,
melynek korszakát most éljük, mindig ragasz-
kodtunk törvényeinkhez s ezen erős alkot-
mányoszeretetünk képezi ezredéves femmara-
dásunk alapját. Mi népnevelők vagyunk hivatva
az alkotmányoszeretetet a reánk bízott ifjúság
szívébe csöpögtetni. A törvények tisztelgetése és
szeretetére kell tehát a reánk bízott ifjúságot
szoktatni. E célra vezető leghathatósabb eszkö-
zeink a tanításnál a földrajz, történelem és alkot-
mánytan, azonkívül az iskolában rendeztetni
szokott hazafias ünnepélyek. Hogy e tekintetben
az iskola nevelő hatása továbbra is megmaradjon,
alakítsunk, a hol még nincs, gazdasági ismétlő
iskolákat és ifjúsági egyesületeket, így befolyá-
sunk az ifjúságra s általa az egész nemzetre
kihat.

Ha alkotmányoszeretetre vezetjük az ifju-
ságot, akkor a magyar nemzeti állam-épületnek
alapjait erősítjük. Ezt tenni szent kötelességünk.
Szép és magasztos hivatás!

Bár eddig a társadalom nem méltányolja
elégé nemzetalkotó munkásságunkat, ne esü-
gedjünk. Ha magasztos feladatunkat altruizmus-
szelenséggel teljesítjük, élvezni fogjuk mun-
kánk nemcsak szellemi gyümölcsét: a köteles-
ségteljesítés nemes tudatát, hanem mihamarabb
kivívjuk a társadalom, a törvényhozás anyagi
elismerését is.

„Bátran, gondosan és Istenben
bízva — előre.”

Dr. Perisics Zoltán

Nagybecskerek város polgármestere a város és a
helyi-bizottság nevében rövid magvas beszéd-
ben üdvözlölte a nagygyűlést, amely lelkes éljen-
zéssel fogadta a polgármester szavait.

Üdvözlő sürgönyök.

Molnár József elnök ezután felolvasta a
beérkező üdvözlő sürgönyöket: Ilyeneket küldtek:
Gróf Csáky Albin, a főrendiház elnöke Szepes-
mindszenttről; Deseffy Sándor megyés püspök
Reichenhallból; Bayer Alajosné, az egylet
záslóanyja; Schenk Jakab, az egylet elnöke,
ki betegsége folytán Herkulesfürdön tartózkodik;
a csongrádmegyei tanítók egyesülete; Sajó Sándor
fővárosi igazgató és még számosan.

A közgyűlés nagy éljenzéssel vette tudomásul az üdvözléseket.

Ezután

Molnár József elnök

a következő költői lendületű lelkes beszédben üdvözlötte a nagygyűlést:

Mélyen tisztelt Nagygyűlés!

A délm. tanító-egylet ez idei nagygyűlése a politikai és társadalmi közélet nyomászói jelenléte közepette nyílik meg.

Kétségtelen, hogy politikai és társadalmi közéletünk csendes és békés, avagy feltörő és haragos hullámai az iskolát és annak tanítóját is érintik, mert hisz mi az életből az életnek, az életre tanítunk, nevelünk.

Magyar hazánk egén sötét felhők tornyosulnak és nem tudni ma még, hogy termékenyítő eső hull-e az 1000 év dicsőségét és viszontagságait hordó magyar rögre, annak politikai és társadalmi intézményeire, hogy a mindent megszibbasztó pangásból üdítő és áldásos alkotás fakadjon, hogy ez a nemzet, ennek minden gyermeke, állam, család, egyház, iskola és nevelés a nemzeti eszmék diadalával, a nemzeti önérték egybeforrasztó kialakulásával, nemzeti ügyünk megerősödésével újból és erőteljesebben, lángolóbb hazaszeretettel vigye előbbre a magyar haza dicsőséges jövőjére annak consolidációját, hogy így kigyulhasson kunyhóban, palotában az a mécs, az a láng, melynek melegénél kél a kebelből az egekig feltörő fohász: „Isten! áldd meg a magyart és vele a magyarok királvát!”

Avagy talán lesújt abból a sötét felhőből a vakító villám a nemzet testébe és kél utána nagy sötétség, melyben viszi magával sebét, fájalmát, a nemzet panaszát... avagy talán, mint a sebzett oroszlan, mint a vérző turul...

Nem, nem vázoló tovább...

Csak egyet tudunk mi mindannyian, mi, a délm. tanítóegylet 1000 harcosa és vele együtt e haza népnevelésügyének 28.000 bajnoka, hogy csakis a nemzetnek szabadságában van biztosítva a magyar iskola szabadsága, mely éltető és lüktető ereje annak a nevelésnek, annak a tanításnak:

„Hazádnak rendületlenül
Légy hive oh magyar!”

Mert hisz bölcsen mondja br. Eötvös József:

„Az elnyomatás legnagyobb támogatói sem vonják kétségbe, hogy éppen a nevelés terén az alkotmányosság nagyobb eredményeket mutathat föl, sőt hogy az eredmények növekednek a szabadság fokával, melyet az alkotmány nyújt és hogy azok például sehol sem nagyobbak, mint a Svájcban vagy Amerikában. De ez eredmények nem a központi hatalom megszorítása által, hanem a népnek részvétele által érnek el és csak ott várható, ahol a nép a jogot — kötelességnek tekinti.”

Ezen ihletteljes mondással, mélyen tisztelt nagygyűlés, arra kell tehát e hazában minden néptanítónak törekednie, hogy a nevelés és tanítás által tegyék értett a népet az alkotmányos jogok öntudatos és önértékes bírlására, hogy így a nemzeti eszmék és jogok egybeforrasztó erejét ugys mint egyszem, ugys mint e haza gyermeke szabadságának megerősítésére, a nemzeti nyelv és érzés, a nemzeti egység fokozására érvényesítse.

Igy lesz az iskola temploma a nemzeti eszméknek, a magyar nyelv és szellem hirdetésének és így indul ki a népiskolából a forrása annak, ami ennek a nemzetnek minden intézményét, minden haladását, minden dicsőségét magyarrá teszi.

Csakis így lehet ez a nemzet és vele az iskola hatása nagy és szabad, ha ebben az egy eszmében és ezért az egy eszméért küzd, mert ez az eszme oly nagy és magas, hogy leront oly korlátot is, melyet sokszor felekezeti és nemzeti érzés emel a nemzet igaz és erőteljes haladása elé.

Ezen eszme melegségével üdvözlöm a délm. tanító-egylet tagjait, szeretett kartársaimat, üdvözlöm a tanító-egylet ezen mai ünnepnapjára közénk jött és velünk érző mélyen tisztelt vendégeinket. És ezzel a délm. tanító-egylet XXXVII-ik nagygyűlését megnyitom.

A szép beszéd nagy hatást idézett elő és lelkes éljenzésre bírta a nagyszámban egybegyűlteket.

A Dmke.

Az elnök ezután felolvassa Szenes Adolf polgáriskolai tanárnak, mint a délvidéki közművelődési egyesület kiküldöttjének abbeli indítványát, hogy a D. M. T. E. lépjen be az egyletbe rendes tagul. (Lásd hireinket.)

Ezután a nagygyűlés Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszterhez üdvözlő tengeret menteszt, melyben a gyűlésen való képviseletért, valamint a konviktus javára engedélyezett 2000 korona segélyért köszönetet mond. Sürgönyben üdvözlő azonkívül a nagygyűlés Halász Ferenc miniszteri osztálytanácsost, a tanítók lelkes jóakaróját, továbbá Csaky Albin grófot, Dessewffy Sándor megyés püspököt, Bayer Karolina zászlóányát, Schenk elnököt.

Az egyes előadások körül kifejlődött vitában részt vevők feljegyzésére a nagygyűlés Mörice Julia és Dölle Hilda tanítóneket választja meg.

Pályamunkák.

Majd felolvasták az egylet által kitűzött pályadíjakat nyert művek szerzőit. Beérkezett nyolc pályamű, ebből a bíráló-bizottság négyet 50—50 korona jutalomra ajánlt:

I. A gyermek tanulmányozása. Jellege: A tisztá erény azt vallja: győzzön a jobb és azt is: az a legkezebb — kit saját tollai ékesítettek. Szerző Mező Dániel temesvári tanító.

II. Jelige: A népiskola akkor tölti be igazán hivatását, ha nevelő hatása oly nyomokat hagy az általa nevelt nemzedék lelkületében, hogy ez az életfolyam minden szakában irányító befolyást gyakorol az egyén elhatározására. Szerző Lind Gyula törökbecsei állami tanító.

III. Jelige: Nem mindig az új a legjobb is. Szerző: Mező Daniel temesvári tanító.

IV. Jelige: Szeressük a kisdedeket. Szerző: Csiresán Julia óvónő.

Az előadások.

Ezután áttértek az előadásokra, melyeknek elsőjét Kaufmann István bégaszentgyörgyi községi iskolai igazgató tartotta a tanítók fizetésének rendezéséről.

Kaufmann István kiválóan érdekes és tartalmas előadását a következő határozati javaslatban összefoglalóan:

Magyarországon akár felekezeti, akár községi vagy állami tanítóknak kevesebb kezdő fizetése és lakbéré nem lehet, mint amennyi az állami tisztviselők XI. rangfokozata III. osztálybeli hivatalnoknak.

Állami iskolához menő tanítóknak, a másjelligű iskolánál eltöltött szolgálati idő egész teljességében beszámíttassék.

Ezen alapfizetés 10%-a képezze az öt évről öt évre kijáró korpótlékokat.

Kívánatos volna esetleg kisebb korpótlék mellett jövőben a tanítóknak megfelelő családalapítási és gyermeknevelési pótlékok biztosítani.

Tanítói fizetés kizárólag készpénzben szolgáltatandó ki.

Ha az iskolát fenntartó hitfelekezet vagy polgári község e fizetés-minimum megadására képtelen, fizetését a közigazgatási bizottság előterjesztésére az állam egészítse ki, (hasonló eljárással, mint azt az 1898. évi XIV. t.-e. a lelkészekre nézve szabályozza).

Azt a tanítót, a kinek fizetését az állam egészíti ki, állásában a vallás- és közoktatásügyi miniszter erősítse meg.

Minden tanító hivatalba lépése előtt tegyen esküt a magyar alkotmányra a kir. tanfelügyelő kezébe.

A tanítók fizetésének rendezésével egyidejűleg és ugyanazon elvek alapján, rendeztessenek az állami, községi és felekezeti óvónők fizetési viszonyai is.

Megbizatik a Magyarországi Tanítók Országos Bizottságának elnöksége, hogy az itt kifejtett elveket kellő megokolással emlékiratba foglalja s kérje a vallás- és közoktatásügyi minisztertől, valamint a magyar törvényhozástól, a tanítói fizetések kiegészítéséről szóló 1893. XXVI. törvényeknek és illetve a diszidovásról szóló 1891. XV. törvényeknek mielőbbi revízió alá vételét.

Az előadáshoz hozzászólt Osztie András módosi igazgató, a ki azt a pótdívtányt tette, miszerint az állami tanítók fizetésrendezése alkalmából az egylet küldöttségileg kérje a kormányt, hogy a községi és felekezeti tanítók fizetését is törvényes uton rendezzék.

A nagygyűlés köszönettel fogadta Kaufmann előadását és teteleit az Osztie által előadott módosítással elfogadta.

A második előadást Peress Sándor fővárosi óvó- és tanítónőképezdei igazgató tartotta. Vonzón, a jelenlevők nagy érdeklődése mellett értekezett arról, hogy mit tanulhat az iskola az óvodától.

Érdekesen fejtegette, hogy az iskola nem folytathatja a gyermek testének és szellemének összhangoztos fejlesztését azon alapon, a melyet az óvoda lerakott. Akadályozza ebben az iskolát a tananyag tulhalmozottsága, mely nem engedi meg a társas szabad testmozgást, melyek a gyermekek testi erkölcsi fejlődésére oly nagy behatással van. Erre nézve szükségesnek tartja, hogy az elemi iskola tananyaga leszállíttassék, hogy így az iskola is, miként az óvoda, nagyobb gondot fordíthasson a test fejlesztésére.

A nagygyűlés tagjai nagy figyelemmel hallgatták végig a mély tanulmányozásra valló előadást és egyhangulag magáévá tette az abban foglalt eszméket és az előadónak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Ezután dr. Fialowski Béla nagybecsereki törvényszéki orvos tartotta meg előadását „A testi fenyték orvosi szempontból” című előadását.

(Az előadást lapunk holnapi számában egész terjedelmében közöljük.)

Dr. Fialowski előadása igen nagy hatást tett a jelenvöltre, a kik a legnagyobb figyelemmel hallgatták szakszerű fejtegetéseit. Előadás végeztével az előadót zajosan megtapsolták és egyhangulag jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak neki.

„A haza történet tanítása szemléltető módon” volt a címe a következő előadásnak, melyet Bertalan Gyula zombolyai polgári iskolai tanár tartott. Ezzel kapcsolatban gyakorlatilag bemutatván a maga eredeti találmányát, melyet tegnap már külön ismertettünk és méltattunk.

A mindvégig érdekes és szellemes előadást a nagygyűlés köszönettel fogadta és Kaufmann István indítványára elhatározta, hogy a fiók-egyletek őszi gyűlésein azoknak egy-egy tagja gyakorlatilag ismertetni fogja annak kezelését és hasznát, a mely célra minden fiók-egylet Bertalan tanár eszközének egy-egy példányát meg fogja rendelni. Egyhangulag elfogadták.

A főispán üdvözlő távirata.

Az elnök most felolvastatja dr. Dellimanics Lajos, Torontálvármegye főispánjának Pancsováról a nagygyűlés elnökéhez intézett táviratát, mely a következő:

Hivatalos elfoglaltságom akadályoz gyűlésükön részt vehetni. Ezton üdvözlöm Délmagyarország tanítóit. A magyar nemzeti tanügy érdekében kifejtett munkásságukhoz sikert, fáradozásukhoz eredményt kívánok. Dellimanics főispán.

A közgyűlés a főispán táviratát kitörő lelkesedéssel fogadta.

A gyűlés berekesztése.

Ezután dr. Paeséri Károly kir. tanfelügyelő emelkedett szólásra, szép szavakban fejezve ki örömet, mit a tanítógyűlés fölött érez. Majd elmondja, hogy akkor, midőn Wlassics Gyula kultuszminiszter általa képviseltette magát, egyszersmind meghagyta neki azt is, hogy a nagygyűlés eredményéről tegyen neki jelentést. A maga részéről biztosítja a nagygyűlést, hogy jelentése a lehető legkedvezőbb lesz, mert hiszen a gyűlés oly magas színvonalu volt, hogy arról csakis kedvezően lehet nyilatkozni. Végül egyenkint méltatja az egyes előadásokat s az előadóknak, köztük Bertalan Gyula zombolyai tanárnak, az általa készített szemléltető történelmi térképéért elismerését fejezi ki. Ugyancsak elismerését fejezi ki a nagygyűlés vezetőségének is, mint olyannak, mely fáradozást nem sajnálva, a tanügynek hasznos szolgáltatásokat tett.

Az elnök ezután köszönetet mondva a megjelenteknek s a délmagyarországi tanító-egylet harminchetedik nagygyűlését berekesztette.

A disztrakoma.

Délben a kaszinó termeiben 80 teritékű disztrakoma volt, a melyen az első felköszöntőt Molnár József mondotta, ki a királyra emelte poharát.

A felköszöntőt álva hallgatták végig s lelkes éljenzés kelt nyomában.

Ezután Janda Ferenc (Perlasz) emelte poharát Wlassics kultuszminiszterre és illetve az ő képviselőjének dr. Paeséri Károlynak egészségére.

Bányai Jakab dr. Dellimanics főispánt élteti, kit hivatalos elfoglaltsága távol tartott a nagygyűléstől.

Kaufmann István felköszönti Jankó Ágoston alispánt.

Auer Mihály (Szécsány) a papságot élteti, Szalay József ev. ref. lelkész pedig a tanító-ságot, azzal az óhajjal, hogy a gyermekek nevelésénél nagyobb súlyt helyezzenek a vallásra.

Dr. Gööz József (Budapest) poharat emel dr. Perisics polgármester egészségére.

Perisics polgármester a vendégeket élteti. Bertalan Gyula (Zombolya) felköszönti dr. Staub Möriceot, az országos tanszermúzeum nagytudomány igazgatóját.

Dr. Staub élteti Streitmann Antalt, Nagy László a város közönségét, Szalay József pedig a hölgyeket.

Délután 4 óraker ovodai ünnepély volt s utána a tanítók megkoszorúzták Steinbach Antal, Torontálvármegye néhai kitünő tanfelügyelőjének sírját, este pedig táncsal egybekötött hangverseny lesz a kaszinóban.

Mindezekről holnapi lapunkban számolunk be.

A magyar óvónők önvédelmi harca.

(Felolvastatták a Délmagyarországi Tanító-egylet óvónői szakosztályának ülésén 1903. aug. 4-én.)

Sötét árnyékával nagyon kivívó már a magyar óvónők nyomora. Utón-utófélen megtaláljuk a protectorokat hajhászó okleveles leányokat. Egyetlen állásra 30—40, sőt olykor több bélyeges folyamodvány érkezik be és maga a közoktatásügyi miniszter, aki a legtöbb óvónőnek adhat kenyeret, kinyilatkoztatta az országgyűlés előtt, hogy mai napság könnyebb főispánt nevezeteni ki, mint óvónők.

És ez a sötét árnyék nem átvonuló felhő. A legutolsó évben is 360 óvónői oklevelet adtak ki, pedig a rendes óvodák száma csak 52 vel szaporodott. Az állást hasztalanul keresők száma nőttön nő, ma már ezernél jóval több, körülbelül annyi,

mint a hány kisdedővö keletkezne hazánkban 75 kosszu év alatt.

Mit tehet ez a tömérdek csalódott leány? Egy része még örvend, hogy házi nevelő lehet bizonytalan jövővel és szeszélyes urinók uralma alatt avagy menedékház vezető a törvény által megállapított havi 10 frt cselédbrérel. Egy-kettő évente férjhez megy, de csak egy-kettő, mert elmultak azok az idők, midőn művelt szegény leány sem maradhatott pártában. A nagy többség azonban megküzd az élethalálharcot. Keserves harc ez. Akad okleveles óvónő, ki legalább 10 évig járt iskolába, magasabb igényűvé lesz és most mégis kénytelen napszámossáknak vagy házi cselédnek állani be, hogy megélhessen, akad, ki a nagy városok pincelakásaiban tengődve küldi szét éveken át pályázatait és szemérmes kolduló leveleit. Sőt azok is, kiknek erkölcsi érzéke erősebb, mint az élethalálharc borzalmai, megmérgezett kedéllyel korán vénültek meg, mert míg az anyagi jólét és a családi kör sem feledtetni el a sok megtört reményt és az iskolai gondolkozásu alvást sőt emlékeit, melyek elűzik az erőt adó elvért és sötétíté teszik a jelen derült pillanatait.

Borzalmas kép ez, de borzalmasabb még a jövő, mely rohamos léptekkel közelg. Ezer és ezer művelt nő megélhetésének gátolása a nők proletárságának kezdete. S tudják-e, mi ez a proletárság? Rablóvilág támad, ha a köznépi nyomorog: ez a baj borzasztó, de gyógyítható. Véres sztrájkokat és forrongásokat idéz elő a munkások gyomrának korgása, sikkasztók és szedelgők világát teremti meg a művelt férfiak proletársága: nagy társadalmi bajok ezek is, de nem általános ragályos betegségek és nem rázták meg a társadalmi élet alapjait. Az a végzetes pillanat azonban, midőn a művelt nő is proletár lett, midőn erkölcsi érzületének bukásával és elkeseredésének fékevesztett erejével zörgeti meg a társadalmat, ez már végzetes bajt jelez, mely nemzedékek elsatnyulását és a nemzetek bukását vonja maga után.

A kisdedőnevelők országos egyesülete, melynek nevében itt felszólalok s mely a magyar óvónők egyedüli központi közege, a dolog természeténél fogva leginkább érzi ezt a bajt és a legkomolyabban gondol annak orvoslására.

Az elharapódzott fekély már kést követel, a nagy társadalmi bajt nem lehet többé limonádéféle eszközökkel gyógyítani, harcra, komoly tervszerű harcra van szükségünk.

Ne rémüljünk meg. A magyar óvónők önvédelmi harca nem pusztít, ellenkezőleg inkább lelkesít és a szeretet melegét árasztja szét. Fegyverünk: a szűz jövő ismerete és az utak egyengetése. Harcolunk a közöny ellen, mely a kisdedővás szent ügyét kicsinylőleg lenézi, harcolunk a társadalmi élet vezetőinek és a közvélemény irányítóinak érdeklődéseért, harcolunk az emberszeretet nevében, hogy apadjon a művelt leányok nyomora, hogy százak ki nem érdemelt könyeit törölhessük le.

Nines jogunk habozni, hogy harc kell a közöny ellen. Ime itt állunk azon az átdott területen, melynek gazdag természetéről ismeri a művelt világ a magyar Kánaánt, a hol a legtöbb nagy és vagyonos község van. S tudjátok-e, hogy a Tisza-Maros szöge név alatt ismert nagy ország-résznek ezernél több községében csak 200 rendes kisdedővő van, még oly nagy városokban is minő Temesvár és Arad, alig egy-kettő? Itt, a hol a határok közelsége és a tarka népgyűlés más vidékeknél hangosabban követeli a magyar lélek, a magyar érzés nevelését a legelső zsege kortól, itt, a hol a fejlődött művelődés már eljuttatta a vezetőket arra a tudatra, hogy az emberélet a nemzetek legbecesebb kincse, a gyermekhalandóság borzalmai dacára még közönyös a közvélemény a gyermekmentő ovodákkal szemben s csaknem azon a fokon áll, mint a szomszéd Balkán félművelt népei, mert sokszor tettel mutatják, hogy a libalegeltetés és disznópásztorság ellenségei a gyermeknevelésnek.

Igenis harc kell, erélyes harc. Harcolnunk kell a hatóságokkal, hogy szüntessék be az óvónők tömeges termelését, apasztván a képzők számát s szigorubbá téve magát a képzést s e mellett kényszerítsék a községeket új ovodák felállítására. Harcolnunk kell a közvélemény ellen, hogy ne vegye közönyösen azt a helyet, a hol a jövő nemzedék legelső bimbófakadását ápolják, hogy fogadja szeretett gyermekeivé azokat a művelt leányokat, kik, mint óvónők, a gyermek-szeretet melegével idealizmust és szűz jövőt segítenek teremteni. És harcolnunk kell a szülők ellen is, kik meggondolatlanul tisztán kenyérkeresetből akarják kényszeríteni leányaikat az óvónői pályára, mely dicső és boldogságot nyújtó a gyermek-szerető idealistának, de kínzó és gyöttrő hely annak, kit csak a rideg kötelességérzet vezet.

Harcot és pedig állandó és kitartó harcot kezdett meg egyesületünk. Éveken át kell ernyedtetlenül. Megkezdük a harcoló sereg szervezését az ország különböző vidékein, létesítettünk segély-alapokat és kölcsönpénztárt a szerencsétlenebb óvónők számára, buzdítottuk az óvónőket irodalmi munkára, megragadtuk az ünnepélyek, a deputációk, a kérvényezés, a szónoklat és cikkezés fegyvereit

és mindennekfelett elvetettük a nyomort, hogy az összes magyar kisdedővönök kor és nyelv, származás és felekezet különbség nélkül szeressék egymást, lássák meg és érezzék át kartársaik arcán a lehulló könnyeket és a nyomor ásta ráncokat és hogy higgyenek mindannyian abban az igében: lesz még szebb jövő, most mi akarjuk és pedig erősen akarjuk.

Igen, lesz szebb jövő. Másfelezer rendes óvónő és ugyanannyi menedékház vezetőnő, kik mindannyian megéreztek a gyermek-szeretet életét és lelkesítő melegét, önmagában is hatalom, de mellettünk van a 30.000 főnyi tanítói és tanári kar derekabb része is, velünk fog egykor küzdeni a nemzeti lét előharcosainak serege, mely már érzi, hogy a kisdedővás ügye a nemzeti egység és a nemzeti lét egyik oszlopa.

Harcolni fogunk tehát, harcolni kitartóan, míg nem lesz egy óvónő sem e hazában, ki lelkiismereti furdalást ne érezzen, ha a közügyben nem fáradozik s kiknek álmát ne rostaná meg szenvedő kartársainak segítségét kérő szava, jajja. Délmagyarországi óvónők, én édes leányaim, akartok-e ebben az önvédelmi harcban részt venni?

György Aladár.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedde és pénteken péltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délig gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

A tanítók napja. Vig élet pezseg mindenfelé. A diszesen fellobogóztott Hunyady-utcán hullámszik a sok tanfőru és még több női paedagogus, teive minden vendéglő s alig van olyan ház, melynek ne volna vendége. Legtöbben a tegnap délután és este érkező vonattal jöttek, de a mai reggeli vonatok is hoztak még vagy száz vendéget. Az összes vendégek számát 700-ra becsülik, de ez a szám sem pontos, mert nagyon sok olyan tanító, rokon vagy tanügybarát érkezett, aki hivatalosan nem jelentkezett. Az egyes vonatoknál küldötség várta az érkező vendégeket, akik a keskenyvágyúval érkeztek, azokat pláne a Rákóczy-indulóval fogadta a cigány. Este a Rózsaszállóban találkoztak a vendégek és „benszülöttek”, s mi örömmel konstatálhatjuk, hogy a tágas udvar évtizedek óta, talán azóta, hogy a tanítók utójára itt jártak Nagybecskereken, nem látott annyi vendéget, mint tegnap este. Az igazsághoz hiven feljegyezzük azt is, hogy ezuttal a hölgyek vannak többségben (köztük néhány igen csinos nő), amj azonban épen nem válik hátrányára annak a tarka képnek, melyben a hullámzó életnek barátai mostanában két napon keresztül gyönyörködhetnek. Egyszóval a tanítók olyan életet hoztak Nagybecskerekre, amelyről csak azt kívánhatjuk, hogy mielőbb megismétlődjék.

Gyémántmisés áldozár. A régi jó idők egy derék papja, a ki még a makói püspöki aulának volt a káplánja, ünnepléi időn pappá szenteltetésének hatvanadik évfordulóját. A gyémántmisés áldozár: Loechner János Vendel nyug. esperes-plébános. szentszéki ülnök, a ki Aradon 1820-ban született és még néhai Lonovics József csanádi püspök által 1844-ben szenteltetett pappá. Loechner előbb a makói püspöki rezidenciának volt a káplánja, majd theol. tanár és szentszéki jegyző lett 1849-ben; plébános volt Mokrinban és Battonyán és 1878. óta Aradon nyugalomba vonultan él.

Uj anyakönyvvezető. A belügyminiszterium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Torontálvármegyében a deszki anyakönyvi kerületbe Lánzos György segédjegyzőt anyakönyv vezető helyettesé nevezte ki és őt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságnál való közreműködésével is megbízta.

Esküvő. Steiner Simon augusztus 11-én vezeti oltárhoz a nagybecskereki izr. templomban Schlesinger Elsa kisasszonyt, Schlesinger Jakob és neje bájos leányát.

A Dmke és a tanítók. Tegnap számunkban közöltük azt a lelkes felhívást, melyet a Szegeden alakítandó Délmagyarországi Közművelődési-egylet a délmagyarországi tanítókhöz intézett, felkérve Szenes Adolf tanárt, hogy az egybegyűlt tanítóság figyelmét e hazafias egyesületre felhívja. A mai nagygyűlés ezzel a rendkívüli nagyfontosságú tárggyal napirend előtt foglalkozott, a mikor a következő határozatot hozta:

1. hogy a délvidéki közművelődési egyesület törekvéseit minden erejéből támogatja;

2. kimondja, hogy a D. M. K. E. megalakulására a délvidéken szükség volt;

3. köszönetet mond a közművelődési egyesületnek, hogy Schenk Jakabot, a tanító-egylet elnökét a létesítendő egylet előkészítő bizottságba beválasztották;

4. a tanító-egylet, mint testület belép a D. M. K. E.-be rendes tagul;

5. az egylet tagjai felhívtnak, hogy a létesítendő kulturegyletbe rendes tagul belépjenek és az egyletet támogassák.

Rehabilitált tisztviselő. Nagykikindáról írják: Jankó Agoston, Torontálvármegye alispánja Müller József nagykikindai városi tanácsnokot, akit az ismert adópanama ügyéből kifolyólag néhány hónappal ezelőtt felfüggesztettek, tegnap állásába ismét visszahelyezte.

Eljegyzések. Dr. Pentia Péter, a pancsovai ügyvédi kar egyik igen rokonszenves tagja eljegyezte Roskulecz Leontin kisasszonyt Réva-újfaluról. — Franck Konrad, a pancsovai városi gázgyár igazgatója jegyet váltott Rossmann Milly kisasszonnyal, Rossmann Herman tekintélyes pancsovai polgár leányával.

Rákóczy-ünnep a megyében. A megye székhelyén kívül még a vármegye több helyén készülnek Rákóczy fejedelem dicsőséges emlékeztetének megünneplésére. Így Módoson augusztus 9-ikén rendeznek Rákóczy-ünnepet a következő programmal: Reggel tűzoltózenekar fogja a várost bejárni, azután ünnepélyes nagy-mise lesz a róm. kath. templomban, a melyen itteni zenekedvelőink Gruber Józsefnek jubiláris miséjét fogják előadni. Este a Zágráb-szálló nagytermében rendezendő ünnepély másora a következő: 1. Hymnus. Énekli az iparos dalárda. 2. Megnyitó beszéd. 3. Kéler: Rákóczy nyitány. Előadja a műkedvelők zenekara. 4. Ünnepi felolvasás. Tartja Kossa Endre. 5. Kuruc nóták. Énekli a vegyeskar. 6. „Rákóczy kesergője” mély klarinétára, zenekarkísérettel. 7. Harsányi: Rodostói árnyak. Szavalja Elmer Péter. 8. Erkel: Bánk-bán. Egyveleg. Előadja a műkedvelők zenekara. 9. Rákóczy induló. Előadja a zenekar. Végül tánc. — Pancsován, augusztus 30-án rendeznek Rákóczy ünnepet istentisztelettel, matinéval, népiünnepélyvel, kivilágítással, hangversenyyel és táncmulatsággal.

Halálozás. Messinger Henrikné szül. Elbert Johanna augusztus 2-ikán 58 éves korában meghalt Nagybecskereken. Tegnap temették el nagy részvét mellett.

A tanítók gazdasági szakosztálya. A „D. T. E.” gazd. ism. iskolai szakosztálya ma reggeli 6 órakor a polgári iskola dísztermében tartotta meg nagy érdeklődés mellett évi közgyűlését. Auer Mihály szakosztályi elnök megnyitja után több fontos ügy elintézését nyert s a szakosztály elhatározta, hogy feliratot intéz s felkéri a tanhatóságokat, miszerint a gazdasági oktatás haladást akadályozó bajok orvosoltassanak. Végül elhatározatott, hogy a szakosztály ez év október havában tanulmányi kirándulást rendez a mező-hegyesi mintagazdaság tanulmányozására.

Sarafov Pancsován. A bolgár-macedon forradalmi bizottság agitátora, Sarafov Boris, mint Pancsováról írják, a mult héten ott járt és forradalmi célokra pénzt gyűjtött. A pancsovai rendőrség neszt vette a dolognak, de akkorára már Zimonyban, illetve Belgradon volt a balkáni államférfi. A határszéli rendőrségek részen vannak és ha magyar területre lép ismét, elfogják.

A legmodernebb orvos. Ez a kissé nyakatekert, de kétségtelenül találó jelző dr. Alexics Vladimir jeles pancsovai orvost illeti. Az orvos ur ugyanis kollégái között valószínűleg a legelső, aki megértette a kor intő szavát s hogy betegeknek minél hamarabb lehessen segítségére, automobilt vásárolt egy párisi cégnél és mint Pancsováról írják, ezen fogja ezentul meglátogatni betegeit.

Gépészek vizsgája. A gőzgépezők és gőzkazánfűtők vizsgálatára a Temesvárott szervezett bizottság által 1903. évi augusztus hó 24-én reggel 8 órakor a m. kir. államvasutak műhelyépületében fog megtartatni. A vonatkozó szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. ker. iparfelügyelőhöz Temesváry (Józsefváros, Hunyady-ut 23. sz.) címezve, legkésőbb a megelőző napon nyújtandók be.

Elgázolt kis leány. Kirtyánszki Szlavna másfél éves kis leánya tegnap délelőtt a vásártéren többmagával játszadozott. Egy pillanatra a kis leány őrizetlenül maradt, amikor kifutott a kocsiatra. Éppen akkor hajtott pedig arra Erszki Szeva a gabonás kocsijával, a kis leánykát elgázolta, úgy, hogy aligha marad életben. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

Veszedelemes türelmetlenség. A nyílt vasuti átjárónál gyakori eset, hogy a rajta áthajtani akarók a mozdonyon összeütköznek. Vagy nem veszik észre kellő időben a mozdony közeledését, vagy ha észre veszik is, nem állanak meg, hanem türelmetlenkednek, hogy még átjuthassanak, mielőtt a mozdony odért. Ilyen türelmetlen volt Krier Miklós zombolyai lakos is,

aki egyik klárii átjárónál, mikor a mozdony közeledett, türelmetlenségében nem akarta bevárni, ráhajtott a sinekre, hogy gyorsan átjusson. A kísérlet nem sikerült, a mozdony elérte kocsiját. Az összeütközésnél a kocsi hátsó része a mozdony alá került, ő maga azonban ezuttal szerencsésen kimenekült, de kihágás miatt feljelentést tettek ellene.

— **Halalos esés a kocsiról.** Zádorokról jelentik, hogy ott szombaton Lipold András gazda 14 éves leánya, Katalin leesett egy jól megrakott teherkocsiról, miközben nyakát szegte és nyomban meghalt. A vizsgálatot megindították.

— **Felmetszette a hasát.** Parácról jelentik lapunknak: Ollár György 40 éves jómódu gazda tegnap öngyilkossági szándékból felmetszette a hasát s mire észrevették, elvérzett. Ollár iszákos, megfélemlent természetű ember volt s az este is azzal fenyegetőzött, hogy kiirtja családját. Felesége elmenekült a gyermekeivel és az éjszakát a házon kívül töltötte s ők is csak nyolc óra tájban kaptak hírt a szörnyű esetről.

— **Sertésvész.** Pancsován, mint onnan írják, ismét kiütött a sertésvész és így a sertések behozatala oda tilos. Csakis hizlalt sertéseket szabad azonnali levágatásra sertésvészmentes helyről behozni.

Irodalom.

* **A consul.** Napoleonban már fiatalon benne volt a császár s szegényen, a katonai iskola padjai között egészen az, a mi a trónon. Mikor consullá választatik, egyszerre maga rendezi be az egész államot. Mindjárt Marengo után rendezi a francia egykáz állapotát úgy, hogy tulajdonképpen az a helyzet jön létre, a melyet a gallikán egyház szabadságainak előharcosai a XVII. században követeltek. A püspökök kinevezése dolgában a consul lépett a régi királyok örökébe. Minden püspöknek le kellett mondani, de Bonaparte részben közülök nevezte ki az újakat. A külső és belső béke tiszteletére aztán 1802. husvétjén nagy Tedeum volt a Notre Dameban, melyen csak a tábornokok nem akartak megjelenni, míg a consul meg nem parancsolta s Delmas tábornok azt mondta este: „A consulnak szép multság volt, csak az az egy millió ember hiányzott belőle, aki megölette magát, hogy ilyesmi többé ne legyen.” A consul lassan és óvatosan hidalta át a köztársaság és monarchia közötti űrt. Citoyen volt, polgári ruhában járt s arra volt büszke, hogy az Akadémia tagja. De Marengo után már urnak lép fel, udvart tart a Tuileriákban, megszorítja a hírlapok számát és a megmaradtakra behozza a cenzurát. Az Akadémiának társadalomtudományi osztályát feloszlatta s a neki nem tetsző írókat, mint madame de Staël, kitiltotta az országból. Így veti árnyékát előre a későbbi császár. Napoleonról, a consulurol szól a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 191. füzeté. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marcali Henrik, egyetemi tanár, ki egyuttal a kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára díszes félbörkötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés utján, havi részletfizetésre is.

TÁVIRATOK.

Az új pápa.

Budapest, augusztus 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rómából táviratozzák: **Sarto József bibeost, velencei patriárkát pápává választották.**

Sarto József bibeost, most velencei patriárka, kardinális extra curiam. 1835. június 2-án született Riesebeben. 1884. november 10-én Mantua püspökségét kapta, 1893. június 15-én velencei érsek és patriárka lett, miután 13 nappal azelőtt bibeostkává emelkedett S. Bernardo alla Terma címmel. Sarto érsek a legtevékenyebb egyházfők közé tartozik. Szociális éren kifejtett működése pedig páratlanul áll. XIII. Leonak is éppen azért igen kedves embere volt. Rómában azonban keveset tartózkodott, mert korán püspöki széket kapott.

Budapest, augusztus 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Rómából táviratozzák: Sarto bibeost megválasztása általános megnyugvással találkozott. Az új pápa szereti a magyarokat és benső barátságban él Desseffy Sándor csanád-egyházmegyei püspökkel.

A miniszterelnök vallomása.

Budapest, augusztus 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök tegnap délután jelent meg a parlamenti bizottság előtt, a hol vallomásában elmondta, hogy a Szápáry László büntös cselekményében neki semmi része nincs és nem volt. Az ő kormányzatának eszközei között nincs olyan, a mely a tisztességbe ütközik. Az ő politikája nem ismer tisztességtelen és országrontó fegyvert. Ott van egész politikai pályája, ott van egész multja, a melyben szerzett magának ellenséget eleget, de sohasem találkozott a vesztegetés vádjával. Pedig, ha élt volna ily eszközzel, ellenségei föltámadtak volna s föltámadnának most is, bizonyoságot tenni ellene. De soha ilyesmi föl nem merült s ha husz éven át nem nyult ilyen galád fegyverhez, föltehető-e róla, hogy most Magyarország miniszterelnöki székében, ahol új tér nyílt meg működése számára, egyszerre megtagadja magát, egyéniségét, egész multját?

A miniszterelnök előterjesztésének e pontjánál a hallgatóság eljenzett, ami ellen Polónyi Géza tiltakozott.

Legérdekesebb és legjelentősebb volt az a kérdés, hogy volt-e neki tudomása Szápáry László akciójáról? Erre a kérdésre részletesen és pontosan válaszolt a miniszterelnök. Elmondotta, hogy a mióta a kormányt átvette és az obstrukció újlag elfajult, igen sokan fordultak hozzá tanácsal, ötlettel és tervvel arra nézve, hogy milyen módon lehetne leszerelni az obstrukciót. Sokan fordultak hozzá levél és memorandum útján is. Ő mindenkit meghallgatott s minden írást elolvasott; de csak a maga feje szerint gondolkodott. Így jött hozzá Szápáry László gróf is többrendbeli tervvel, például a szociálisták dolgával is, a két forinton aluli zálogtárgyak kiváltásával stb. A miniszterelnök meghallgatta a terveket de nem fogadta el. Szápáry általában egy konfuzus ember benyomását tette rá, akinek terveit nem lehet komolyan venni. Ennyiben tehát emlékszik Héderváry gróf arra, hogy Szápáry beszélt neki mindenféle dologról; de más tudomása neki a vesztegetésről nincs és nem is volt.

Arra a hozzá intézett kérdésre, hogy férfiúi becsületszavára állítja-e mindezt, azt felelte a miniszterelnök: Hát igen! S ezt tette olyan mozdulattal, mint a mikor valaki azt akarja jelezni, hogy ez önként értendődik.

A miniszterelnök kihallgatása egy óránál tovább tartott. A miniszterelnök magatartása épp oly kedvező, mint megnyugtatónak mondható.

Budapest, augusztus 4 (A „Torontál” eredeti távirata.) A miniszterelnök tegnapi vallomása mindenfelé megnyugvást keltett. Az általános vélemény az, hogy Magyarország miniszterelnöke tiszta fehéren került ki a sötét rosszindulatú botrányhadjárathól és kormányzatának homlokára nem lehet rásütni a korrupció bélyegét. A gyalázatos bünszövetkezet e pókhálójába beleakadhatott a szegény Szápáry, de Magyarország miniszterelnöke nem állott semmiféle összeköttetésben politikai kalandorokkal s a társadalom gyanus rétegeivel. Khuen-Héderváry gróf az ország érdekeit meg nem engedett eszközökkel soha, semmi körülmények között nem tudná szolgálni.

A parlamenti vizsgáló-bizottság ülése.

Budapest, augusztus 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) A vesztegetések ügyében kiküldött parlamenti vizsgáló-bizottság ma délelőtt folytatta tárgyalásait.

Ma először Andrássy Gyula grófot hallgatták ki tanuként, aki elmondja azt a jelenetet, a mikor a miniszterelnökkel együtt vacsorált Szápáry vallomása után.

Azonban semmi mást nem tud, mint a mit a miniszterelnök elmondott.

Utána Hegyi Jenő fiemei lapszerkesztőt és Ritter Imrét fogják kihallgatni.

Dienes Márton szökése.

Budapest, augusztus 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Deák Jenő, aki tudvalevőleg összeköttetésben állott Dienes Mártonnal, ma táviratot kapott Zürichből, Mártha aláírással Dienesről, ami amellett tanuskodik, hogy Dienes Zürichben van.

A spanyol király látogatásai.

Budapest, augusztus 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Madridi jelentések megerősítik, hogy Alfonz spanyol király ez év őszén meglátogatja az európai udvarokat. Az eddigi tervek szerint a király látogatást tesz Edward angol királynál, Vilmos német császárnál, az olasz királynál, a mi királyunknál és esetleg az orosz cárnál.

A Humbert-ügy tárgyalása.

Budapest, augusztus 4. (A „Torontál” eredeti távirata.) Párisból jelentik: Humberték ügyének augusztus 8-án kezdődő tárgyalására a bíróság nagy előkészületeket tesz. A tárgyalásra száznál több tanut idéztek be, kik között igen előkelő államférfiak vannak. A tárgyalás iránt óriási az érdeklődés.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1903. augusztus 4.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilős	50 kilogr. ára		kilős	50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki ó	75	7.45	7.55	80	7.85	7.95
Pestvidéki ó	75	7.30	7.45	80	7.75	7.85
Bánsági ó	75	7.30	7.45	80	0.—	0.—
Hácskai ó	75	7.35	7.60	80	9.—	0.—
Rozs ó	elsőrendű	kilős 70—75		0.—	0.—	
	másodrendű	—		6.—	6.10	
Árpa	takarmány	60—62		5.60	5.80	
	égetni való	62—64		5.40	5.60	
	sőrfőzésre való	64—66		0.—	0.—	
Zab		39—41		5.70	5.75	
Tengeri ó	bánsági	—		6.10	6.25	
	másnémet	—		6.25	6.35	

Határidő-üzlet.

Budapest, aug. 4. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén az árak szilárdak. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	7.32
Buza (áprilisra)	7.51
Tengeri (augusztusra)	6.23
Tengeri (májusra 1904.)	4.90
Zab (októberre)	5.30
Rozs (októberre)	6.15

Nagybecskereki tiszai ármentesítő társulat.

548. sz. 1903.

638—2.1

Árverési hirdetmény.

Alólirott közhírré teszi, hogy a társulat védtöltésén ezen évben **termett sarjufü** a társulat kiküldöttje által a helyszínen kilométeres szakaszokban nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett el fog adatni.

Az árverés **augusztus hó 7-én pénteken reggel 8 órakor** veszi kezdetét a védtöltés 0 kilométerénél, illetőleg Babatónál és folytatódik a 30.4 kilométerig a Szerb-Elémér, Szerb- és Tót-Aradac, Nagybecskerek és Lukácsfalva határaiban átvonuló Tisza-menti védtöltésén, **augusztus hó 8-án szombaton reggel 8 órakor** pedig kezdődik az árverés a Tisza-menti töltés 30.4 kilométerénél, illetve a régi 5. sz. örháznál és folytatódik a Béga-menti erzsébetlaki töltésén a 7-ik számú örházig, onnan pedig a lukácsfalvi határában átvonuló Béga-menti töltésén egészen az écskai Béga vashidig.

Nagybecskerek, 1903. augusztus hó 4-én.

Társulati igazgatóság.

Torontái h. é. vasutak és Temesvár—Módosi h. é. vasut menetrendje.

Érvényes 1903. évi május hó 1-től.

Oda.				Zombolya—Nagy-Becskek.				Vissza.				Oda.				Nagy-Becskek—Pancsova-Józsefváros.				Vissza.									
V-v.		Sz-v.		V-v.		Sz-v.		V-v.		V-v.		Sz-v.		V-v.		Sz-v.		V-v.		Sz-v.		V-v.							
7014.		7002.		7012.		7001.		7003.		7015.		7011.		7106.		7113.		7103.		7104.		7114.							
I-III. osztály				1.				I-III. osztály				I-III. osztály				2.				I-III. osztály									
Minden kedden, pénteken és vasárnapon közlekedik.				5:10	10:10	8:15	ind. Budapest-ny. pályaudvar	érk.	125	710	715	715	6:10	10:10	8:15	ind. Budapest-nyug. pályaudv. (8.)	érk.	125	710	715	715	6:10	10:10	8:15	ind. Budapest-nyug. pályaudv. (8.)	érk.	125	710	715
				5:20	10:20	11:46	ind. Szeged	érk.	954	1240	1252	6:20	10:20	8:25	ind. Szeged (8.)	érk.	954	1240	1252	6:30	10:30	8:35	ind. Nagy-Kikinda (9. 8.)	érk.	1043	1059	1069	1069	
				5:30	10:30	1:53	ind. Temesvár-Józsefváros	érk.	817	—	—	6:40	10:40	8:45	ind. Nagy-Becskek (8. 1.)	érk.	—	—	—	6:40	10:40	8:45	érk. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	ind.	723	540	550	550	
				5:40	10:40	2:41	ind. Zombolya (7.)	érk.	655	—	—	6:50	10:50	8:55	érk. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	ind.	723	540	550	6:50	10:50	8:55	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539	
				5:50	10:50	3:28	érk. Uj-Zombolya (7.)	ind.	648	—	—	7:00	11:00	9:05	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	7:00	11:00	9:05	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539	
				6:00	11:00	4:15	ind. Uj-Zombolya (7.)	érk.	645	—	—	7:10	11:10	9:15	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	7:10	11:10	9:15	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539	
				6:10	11:10	5:02	Klári	↑	632	—	—	7:20	11:20	9:25	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	7:20	11:20	9:25	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539	
				6:20	11:20	5:50	Kécsa	↑	623	—	—	7:30	11:30	9:35	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	7:30	11:30	9:35	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539	
				6:30	11:30	6:38	*Kuriaácska	↑	615	—	—	7:40	11:40	9:45	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	7:40	11:40	9:45	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539	
				6:40	11:40	7:25	Csone	↑	606	—	—	7:50	11:50	9:55	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	7:50	11:50	9:55	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539	
6:50	11:50	8:12	Torontál-Ujvár	↑	597	—	—	8:00	12:00	10:05	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	8:00	12:00	10:05	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
7:00	12:00	9:00	Óregfalva	↑	588	—	—	8:10	12:10	10:15	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	8:10	12:10	10:15	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
7:10	12:10	9:47	Ó-Telek	↑	579	—	—	8:20	12:20	10:25	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	8:20	12:20	10:25	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
7:20	12:20	10:34	Jánosföld	↑	570	—	—	8:30	12:30	10:35	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	8:30	12:30	10:35	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
7:30	12:30	11:21	Párdány	↑	561	—	—	8:40	12:40	10:45	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	8:40	12:40	10:45	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
7:40	12:40	12:08	Fény	↑	552	—	—	8:50	12:50	10:55	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	8:50	12:50	10:55	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
7:50	12:50	12:55	érk. Módos (6.)	ind.	543	—	—	9:00	13:00	11:05	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	9:00	13:00	11:05	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
8:00	13:00	1:42	érk. Temesvár-Józsefváros (6.)	ind.	534	—	—	9:10	13:10	11:15	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	9:10	13:10	11:15	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
8:10	13:10	2:29	ind. Temesvár-Józsefváros (6.)	érk.	724	7013	—	9:20	13:20	11:25	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	9:20	13:20	11:25	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
8:20	13:20	3:16	ind. Módos (6.)	érk.	514	819	185	9:30	13:30	11:35	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	9:30	13:30	11:35	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
8:30	13:30	4:03	érk. Szécsány (4. 3.)	ind.	455	755	114	9:40	13:40	11:45	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	9:40	13:40	11:45	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
8:40	13:40	4:50	érk. Versecz (3.)	ind.	803	—	—	9:50	13:50	11:55	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	9:50	13:50	11:55	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
8:50	13:50	5:37	ind. Versecz (3.)	érk.	1030	—	—	10:00	14:00	12:05	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	10:00	14:00	12:05	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
9:00	14:00	6:24	ind. Alibunár (4.)	érk.	447	—	—	10:10	14:10	12:15	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	10:10	14:10	12:15	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
9:10	14:10	7:11	ind. Szécsány (4. 3.)	érk.	434	—	—	10:20	14:20	12:25	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	10:20	14:20	12:25	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
9:20	14:20	7:58	*Szárca	↑	421	—	—	10:30	14:30	12:35	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	10:30	14:30	12:35	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
9:30	14:30	8:45	*Lajosmajor	↑	413	—	—	10:40	14:40	12:45	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	10:40	14:40	12:45	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
9:40	14:40	9:32	*Pusztá-Kenderes	↑	405	—	—	10:50	14:50	12:55	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	10:50	14:50	12:55	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
9:50	14:50	10:19	Lázárföld	↑	352	—	—	11:00	15:00	13:05	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	11:00	15:00	13:05	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
10:00	15:00	11:06	érk. Sándorudvar (2.)	ind.	351	—	—	11:10	15:10	13:15	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	11:10	15:10	13:15	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
10:10	15:10	11:53	ind. Sándorudvar (2.)	érk.	342	—	—	11:20	15:20	13:25	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	11:20	15:20	13:25	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
10:20	15:20	12:40	ind. Nagy-Becskek-Gytelep ind.	érk.	333	—	—	11:30	15:30	13:35	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	11:30	15:30	13:35	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
10:30	15:30	13:27	érk. N. Becskerek-Bpart (7. 2.)	ind.	—	—	—	11:40	15:40	13:45	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	11:40	15:40	13:45	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
10:40	15:40	14:14	ind. N. Becskerek-Bpart (7. 2.)	érk.	—	—	—	11:50	15:50	13:55	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	11:50	15:50	13:55	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
10:50	15:50	15:01	érk. Nagy-Becskek (8. 2.)	ind.	—	—	—	12:00	16:00	14:05	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	12:00	16:00	14:05	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
11:00	16:00	15:48	érk. Szeged (8.)	ind.	—	—	—	12:10	16:10	14:15	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	12:10	16:10	14:15	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
11:10	16:10	16:35	érk. Budapest-ny. p. u. (8.)	ind.	—	—	—	12:20	16:20	14:25	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	12:20	16:20	14:25	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					
11:20	16:20	17:22	érk. Nagy-Kikinda (8. 9.)	ind.	—	—	—	12:30	16:30	14:35	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	12:30	16:30	14:35	ind. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	érk.	714	529	539	539					

Keskenyvágányú vonal.

Oda.				Zombolya—Nagy-Becskek-Bágapart.				Vissza.				Oda.				Nagy-Becskek—Pancsova-Józsefváros.				Vissza.								
V-v.		Sz-v.		V-v.		Sz-v.		V-v.		V-v.		Sz-v.		V-v.		Sz-v.		V-v.		Sz-v.		V-v.						
7012.		7014.		7012.		7014.		7012.		7014.		7106.		7108.		7110.		7112.		7106.		7108.						
I-III. osztály				7.				I-III. osztály				I-III. osztály				6.				I-III. osztály								
Minden kedden, pénteken és vasárnapon közlekedik.				6:10	10:10	8:15	ind. Budapest ny. pályaudvar	érk.	125	710	715	6:10	10:10	8:15	ind. Budapest-nyug. pályaudv.	érk.	125	710	715	6:10	10:10	8:15	ind. Budapest-nyug. pályaudv.	érk.	125	710	715	
				6:20	10:20	11:46	ind. Szeged	érk.	954	1240	1252	6:20	10:20	8:25	ind. Szeged	érk.	954	1240	1252	6:30	10:30	8:35	ind. Nagy-Kikinda (9. 8.)	érk.	1043	1059	1069	1069
				6:30	10:30	1:53	ind. Temesvár-Józsefváros	érk.	817	—	—	6:40	10:40	8:45	ind. Nagy-Becskek (8. 1.)	érk.	—	—	—	6:40	10:40	8:45	érk. N. Becskerek-Bp. (1. 7.)	ind.	723	540	550	550

Torontálmege Törökbecse főszolgabirától.

3067/1903. szám.

637-3.1

Hirdetmény.

A törökbecsei járási utibizottság 1902. évi december hó 20-án hozott 10.977/903. sz. alispáni rendelettel jóváhagyott határozatával a melence—tordai járási közuton építendő ut kiegészítésére 1903. évre előirányzott körülbelül 600 m³ trahyt vagy bazalt könek és 156 m³ perjámosi vagy ehhez hasonló rostaaljnak szállítását engedélyezte.

A fent említett és a következő három egymást követő években körülbelül ily mennyiségben leendő szállítás biztosítása céljából 1903. évi október hó 7-ik napjának délelőtt 11 órájára a törökbecsei főszolgabiró hivatalos helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalást hirdetek, a versenyzni óhajtok felhivatnak, hogy a fenti szállítás elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat kitűzött nap d. e. 10 órájáig alulírott főszolgabiróhoz, mint az utibizottság elnökéhez annál is inkább nyujtsák be, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó szállításra vonatkozó feltételek a hivatalos órák alatt a járási főszolgabiró hivatalos helyiségében a tárgyalás napjáig megtudhatók.

Törökbecse, 1903. évi július hó 29. én.

Horváth,

főszolgabiró, mint utibizottsági elnök.

SOK PÉNZT!
1000 koronát is havonta szereshet bárki becsületes úton. (Mellékreszt képpen is.)
Bővebb felvilágosítást következő címen kell kérni:
„Reell 72“
Annoncen-Abteilung des „Merkur“
Stuttgart, Bergstrasse.

Orvosi vélemény

a kénmentes **Ilona** ártézi vizről.

Kézmárcsly Tivadár dr., Wagner János dr. és Angyán Béla dr. egyetemi tanárok, a kénmentes „Ilona“ ártézi vizről szóló véleményükben mondják, hogy az feltétlenül **bakteriummentes**. Járványos betegségek fellépténél, a mikor a vízvezeték, vagy kutviz az egészségre ártalmas lehet, annak élvezete nagyon ajánlható.

Kapható majdnem az összes vendéglő-, fűszer- és esemegekereskedésekben.

Árak házhoz szállítva:

1/2 liter töltés	18 fillér.
1 „ „	24 „
1 1/2 „ „	30 „

Főraktár: (600-20.6)

Eckstein Mátyás utódjánál Nagybecskereken.

A „Torontál“ kiadóhivatalában

kapható

Somfai Jánosnak

Kutyavár

és más apróbb históriák

cími könyve,

melyet úgy a sajtó, mint a közönség nagy elismeréssel fogadott.

Ára:

fűzve 3 kor. = kötve 5 kor.

(624-x.37)

3501/903.

634-1.1

Pályázati hirdetmény.

A lemondás folytán megüresedett torontálmegei községi szülésznői állás választás utján betöltendő lévén, felhivatnak mindazok, kik ezen évi 240 korona készpénz fizetéssel és a szabályrendeletileg megállapított látogatási díjakkal javadalmazott állást elnyerni óhajtják, hogy törvényes minősítésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket 1903. évi augusztus hó 20-ig a módosi szolgabirói hivatalhoz benyujtsák.

Módos, 1903. július 31-én.

Steinbach Antal,
főszolgabiró.

3203/903.

636-2.1

Pályázat.

Torontálmegei járási bírósági járásához tartozó Istvánvölgy, Györgyháza, Szécsénfalva, Óléc és Ujfalu községekből Istvánvölgy székhelyvel alakított közegészségügyi körben elhalálozás folytán üresedésbe jött körorvosi állásra pályázatot hirdetek.

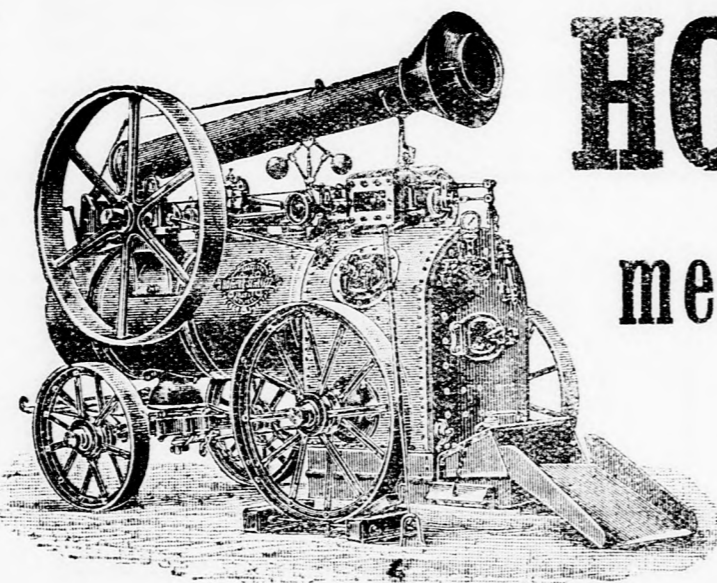
Javadalmazás: a szabályrendeletileg megállapított látogatási díjak éjjel 2 kor, nappal 80 fillér és 1600 korona évi fizetés.

Felhivom az ezen állást elnyerni óhajtokat hogy az 1883. évi I. t. c. 9. §-a, illetve az 1876. évi XIV. t. c. 143. §-a szerint felszerelt kérvényeiket folyó évi augusztus hó 24-ig hozzám annál is inkább benyujtsák, mert a később érkezettek figyelembe venni nem fogom.

Megjegyzem, hogy a megválasztandó körorvos a Torontálmegei orvosi nyugdíj-egyesületbe belépni köteles.

A választás határidejét később fogom megállapítani.

Bánlak, 1903. augusztus 3-án

Hauser,
főbiró.

HOFHERR & SCHRANTZ

mezőgazdasági gépgyár és vasöntő

BUDAPEST.

Van szerencsénk köztudomásra adni, hogy a t. gazdaközönség kényelmére Nagybecskereken, a Helmbold-féle házban, Fő-utca

==== raktárt és képviselőtet ====

alakítottunk, melynek vezetésével Braun Armin urat biztuk meg.

A kelendőbb gazdasági készletek u. m.: **ekék, boronák, repavágók, szecska-vágók, kukorica-morzsolók, vetőgépek és kukorica-daralók** állandóan raktáron vannak; egyéb gépekből pedig mintákat tartunk. A képviselőség csak gyári áron adhatja el gépeinket és minden vevőnek vagy megrendelőnek megrendelési levelet kell kiszolgáltatnia.

Midőn még kérjük t. vevőinket, hogy bizalmukkal bennünket továbbra is kitüntetni és szükségleteiket közvetlenül fiókunk utján fedezni sziveskedjenek, maradunk

kivaló tisztelettel

(620-5.2)

Hofherr & Schrantz.